

Asian käsittelyn viipyminen ja käsittelyaika-arvion antaminen

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 12.12.2024 osoittamassaan kantelussa ja myöhemmin lähettämässään lisäkirjoituksessa arvostellut tietosuojavaltuutetun toimistossa vuonna 2022 vireille saattamansa asian pitkää käsittelyaikaa. Asiaa ei ollut edelleenkään ratkaistu ja kantelijan mukaan hän ei ollut myöskään useista yhteydenotoistaan huolimatta saanut vastausta tai uutta arviota käsittelyajan pituudesta.

SELVITYS

Tietosuojavaltuutetun toimisto on 24.2.2025 antanut asiassa selvityksen, joka lähetetään kantelijalle tämän päätöksen ohessa.

RATKAISU

Sovellettava sääntely

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Hallintolain (434/2003) 7 §:n (368/2014) 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Hallintolain 8 §:ssä säädetään, että viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Viranomaisen on pykälän 2 momentin mukaan esitettävä asianosaiselle tämän pyynnöstä arvio päätöksen antamisajankohdasta sekä vastattava käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin.

Hallintolakia koskevan hallituksen esityksen ([HE 72/2002 vp](#)) perustelujen mukaan (s. 57) palveluperiaate ja viranomaisen tehtävien tuloksellinen hoitaminen merkitsevät sitä, että asiointi tulisi voida tapahtua sekä hallinnossa asioivan että viranomaisen kannalta mahdollisimman nopeasti, joustavasti ja yksinkertaisesti sekä kustannuksia säästäen. Perustelujen mukaan (s. 73) hyvään hallintoon on katsottu kuuluvan, että asiat tulee käsitellä asian laatu ja siihen vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa.

Asian käsittelyn vaatimaan aikaan saattavat mainitun hallituksen esityksen perustelujen mukaan (s. 75) vaikuttaa asian erityislaatu ja merkitys asianosaisen oikeusaseman kannalta. Toisinaan asia saattaa olla senlaatuinen, että ratkaisun tekemiseksi joudutaan hankkimaan laaja-alaisia selvityksiä sekä arvioimaan niiden merkitystä asian lopputuloksen kannalta eri näkökulmista. Vaikka käsittelyaika tällöin saattaakin pitkittyä, sitä ei voida pitää säännöksessä tarkoitettuna aiheettomana viivästymisenä.

Asiasta saatu selvitys

Tietosuojavaltuutetun toimiston selvityksen mukaan kantelun kohteena oleva asia on tullut viireille tietosuojavaltuutetun toimistossa 15.6.2022. Kantelijan viireille saattamassa asiassa on ollut kysymys julkista sektoria koskevasta kanteluasiasta, joiden käsittely tietosuojavaltuutetun toimistossa on selvityksen mukaan ollut hyvin ruuhkautunutta.

Asian käsittelyyn on vaikuttanut käsiteltävien asioiden määrä ja vajeus henkilöstöresursseissa. Selvityksen mukaan tietosuojavaltuutetun toimistossa tehdään jatkuvasti erilaisia toimenpiteitä ruuhkautuneen työtilanteen selättämiseksi. Toimistossa on pyritty aktiivisesti kiinnittämään myös oikeusministeriön huomiota sen resursointiin liittyviin tarpeisiin ja toimiston aliresursoinnista seuraaviin vaikutuksiin.

Kantelija on selvityksen mukaan tiedustellut asian käsittelyn vaihetta 25.7.2022. Hänelle on 8.8.2022 annettu käsittelyaika-arvio, jossa on todettu, että asioiden tavoitekäsittelyaika on vuosi ja että kantelijaan ollaan yhteydessä asian seuraavassa käsittelyvaiheessa.

Kantelija on 8.2.2024 tiedustellut toisen kerran asian käsittelyn tilannetta ja edelleen 9.4.2024 lähettänyt uuden tiedustelun, jossa hän on todennut, ettei hänen 8.2.2024 esittämäänsä tiedusteluun ollut vastattu. Kantelijalle oli vastattu 10.4.2024 ja pahoiteltu tiedusteluun vastaamatta jättämistä. Samassa yhteydessä kantelijaa on pyydetty toimittamaan asian käsittelemiseksi tarvittavat lisätiedot ja ilmoitettu, että uuden arvion mukaan asia käsiteltäisiin 30.9.2024 mennessä. Kantelija on 11.4.2024 toimittanut pyydettyjä lisätietoja. Kantelija on vielä 3.6.2024 toimittanut asiassa lisätietoja ja pyytänyt arvion käsittelyajasta.

Tietosuojavaltuutetun toimiston asianhallinnan mukaan kantelijan 3.6.2024 esittämään pyyntöön saada arvio käsittelyajasta ei ole vastattu. Asian aiemman käsittelijän poissaolon vuoksi toimisto ei voi ilmoittamansa mukaan antaa selvitystä siitä, miksi kantelijan käsittelyaikatiedusteluun ei mahdollisesti ole vastattu.

Asian käsittely on siirretty uudelle esittelijälle 28.1.2025. Kantelijalle on 7.2.2025 lähetetty lisätietopyyntö, jossa on pahoiteltu asian käsittelyn viivästymistä ja sitä, ettei hänen tiedusteluihinsa ole asianhallinnan mukaan vastattu. Esittelijän arvion mukaan asiaa ei ole voitu ratkaista kantelijan aiemmin toimittamien tietojen perusteella. Kantelijalta on pyydetty lisätiedot 24.2.2025 mennessä. Selvityksessä ilmoitetun mukaan kantelijalle annettaisiin sen jälkeen uusi käsittelyaika-arvio ja arvioitaisiin, voidaanko asia ratkaista jo toimitettujen tietojen perusteella, vai tuleeeko asiassa esimerkiksi pyytää selvitystä rekisterinpitäjältä. Mahdollinen selvityksen pyytäminen tulisi vaikuttamaan käsittelyaikaan.

Tietosuojavaltuutetun toimiston kirjaamosta 5.8.2025 saadun tiedon mukaan kantelun kohteena olevassa asiassa ei ollut annettu vielä ratkaisua tai uutta käsittelyaika-arviota.

Arviointi

Laillisuusvalvontakäytännössä on vakiintuneesti todettu, että viranomaisen tulee huolehtia tehtävien asianmukaisesta hoitamisesta myös niissä tilanteissa, kun resurssit ovat niukat, organisaatiossa tapahtuu muutoksia tai henkilöstövaihdoksia taikka asioiden käsittely jostain muusta syystä ruuhkaantuu. Vetoaminen yleisiin resurssien niukkuuteen liittyviin syihin ei oikeuta poikkeamaan laissa säädetystä viivytyksetöntä käsittelyä koskevasta vaatimuksesta.

Selvityksen mukaan kantelijan 15.6.2022 vireille laittamaan asiaan oli pyydetty asian käsittelemiseksi tarvittavia lisätietoja vasta 10.4.2024, kun asia oli jo ollut tietosuojavaltuutetun toimistossa vireillä 22 kuukautta. Tämän jälkeen asiassa on pyydetty uudelleen lisätietoja 7.2.2025, kun asian käsittely on siirretty uudelle esittelijälle.

Kerrotun perusteella asiassa on ollut toistuvasti pitkiä passiivisia ajanjaksoja. Asiassa ei lisäksi ollut vielä selvitystä annettaessa arvioitu, tuleeko asiassa pyytää selvitystä rekisterinpitäjältä. Asiaa ei ollut vielä 5.8.2025 saadun tiedon mukaan ratkaistu.

Kantelussa tarkoitetun asian tähän mennessä jo noin kolme vuotta ja kaksi kuukautta kestänyt käsittelyaika tietosuojavaltuutetun toimistossa on jo lähtökohtaisesti kohtuuttoman pitkä. Selvityksen perusteella kantelijan asiaan ei liity erityisiä sen pitkää käsittelyaikaa selittäviä seikkoja.

Arvioin edellä kerrotun perusteella, että kantelijan asian käsittely tietosuojavaltuutetun toimistossa on aiheettomasti viivästynyt. Lisäksi asiasta käytettävissäni olevan selvityksen perusteella totean tietosuojavaltuutetun toimiston toistuvasti laiminlyöneen vastata kantelijan asian käsittelyaikaa koskeviin tiedusteluihin.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kantelussa tarkoitetun asian käsittely tietosuojavaltuutetun toimistossa on perustuslain ja hallintolain vastaisesti aiheettomasti viivästynyt. Asian yli kolmen vuoden käsittelyaika on kantelijan kannalta kohtuuttoman pitkä.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan, jos virkamies, julkisyhteisön työntekijä tai muu henkilö julkista tehtävää hoitaessaan on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, oikeuskansleri voi antaa asianomaiselle huomautuksen vastaisen varalle, mikäli hän ei harkitse olevan aihetta syytteen nostamiseen. Huomautus voidaan antaa myös viranomaiselle tai muulle yhteisölle.

Annan tietosuojavaltuutetun toimistolle asian käsittelyn viivytyksettömän käsittelyn laiminlyönnistä mainitussa lainkohdassa tarkoitetun huomautuksen. Kiinnitän lisäksi sen huomiota asian käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin vastaamiseen hallintolaissa edellytetyllä tavalla.

Pyydän tietosuojavaltuutetun toimistoa ilmoittamaan, kun kantelussa tarkoitettu asia on ratkaistu.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Maija-Liisa Goebel